

Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών

Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης

(ΘΙΣΤΕ)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

2014-2015

Σύνολο μαθημάτων: 40 (24 επισκοπήσεις, 12 διαλέξεις, 4 σεμινάρια)

30 πιστωτικές μονάδες ανά εξάμηνο=60 ανά έτος

240 πιστωτικές μονάδες για τη λήψη πτυχίου

Κάθε μάθημα του Α΄ και Β΄ έτους: 5 πιστωτικές μονάδες

1 Διάλεξη: 7 πιστωτικές μονάδες

1 Σεμινάριο: 9 πιστωτικές μονάδες

1 Πρακτική Άσκηση: 7 πιστωτικές μονάδες

1 Πτυχιακή Εργασία: 16 πιστωτικές μονάδες

Πεδία

I. Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης και της Αρχιτεκτονικής (ΙΣΘΕΤΑ 001-499)

Συντομογραφίες:

Δ=Διάλεξη

ΤΕ=Τέχνη

ΑΡ=Αρχιτεκτονική

Σ=Σεμινάριο

ΤΕ=Τέχνη

ΑΡ=Αρχιτεκτονική

Κωδικοί:

ΙΣΘΕΤΑ 001-199

ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 001-099

ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 100-199

Σ-ΙΣΘΕΤΑ 200-499

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 200-399

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 400-499

Π. Φιλοσοφία της Τέχνης και Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΦΙΤΑΕ 500-999)

Συντομογραφίες:

Δ=Διάλεξη

ΦΙ=Φιλοσοφία

ΑΝ=Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Σ=Σεμινάριο

ΦΙ=Φιλοσοφία

ΑΝ=Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Κωδικοί:

Δ-ΦΙΤΑΕ 500-699

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 500-599

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 600-699

Σ-ΦΙΤΑΕ 700-999

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 700-899

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 900-999

Οι μοναδικοί κωδικοί του κάθε μαθήματος παραμένουν εν ισχύ, ενεργοποιημένοι ή μη, έως ότου εξαντληθούν.

Μέλη ΔΕΠ ΘΙΣΤΕ

Καθηγητές

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Νίκος Δασκαλοθανάσης

Γιώργος Ξηροπαΐδης

Αναπληρωτές καθηγητές

Ανδρέας Ιωαννίδης

Σοφία Ντενίση (σε εκπαιδευτική άδεια το χειμερινό εξάμηνο 2014-2015)

Επίκουροι καθηγητές

Άντα Διάλλα

Φαίη Ζήκα (σε εκπαιδευτική άδεια το εαρινό εξάμηνο 2014-2015)

Κώστας Ιωαννίδης

Παναγιώτης Πούλος

Λέκτορες

Ασημίνα Κανιάρη

Κέλυ Λινάρδου

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Α΄ και Β΄ έτος: 24 υποχρεωτικά μαθήματα

Α΄ εξάμηνο

A1 Ιστορία της Τέχνης: εποπτική εισαγωγή

Υπεύθυνος μαθήματος: Κώστας Ιωαννίδης

Διδάσκοντες: Κέλυ Λινάρδου, Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου, Κώστας Ιωαννίδης, Ασημίνα Κανιάρη, Ανδρέας Ιωαννίδης, Νίκος Δασκαλοθανάσης, Ανδρέας Γιακουμακάτος

Εποπτική εισαγωγή στο σύνολο των περιόδων, ρευμάτων, κινημάτων και τάσεων της ιστορίας της τέχνης της Δύσης από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας.

A2 Ιστορία της Αρχαίας Τέχνης

Δημήτρης Πλάντζος, επίκουρος καθηγητής, ΕΚΠΑ (ανάθεση)

Στο μάθημα προσφέρεται μια συστηματική επισκόπηση της τέχνης στον ελλαδικό χώρο από το τέλος της προϊστορίας έως τη Ρωμαϊκή κατάκτηση (π. 1200-30 π.Χ.). Παρουσιάζονται οι κυριότερες κατηγορίες καλλιτεχνικής δημιουργίας – πλαστική και μικρογλυπτική, μνημειακή ζωγραφική και αγγειογραφία, διακοσμητικές τέχνες, αρχιτεκτονική –, γίνεται αναφορά στο έργο σημαντικών δημιουργών της αρχαιότητας, στα τεχνικά επιτεύγματα κάθε περιόδου, καθώς και στη σημασία που έχει αποκτήσει η αρχαία ελληνική τέχνη για τον σύγχρονο δυτικό κόσμο και την Ελλάδα.

A3 Ιστορία της Τέχνης της Μεσαιωνικής Ευρώπης

Κέλυ Λινάρδου

Στόχος του μαθήματος είναι η επισκόπηση των εξελίξεων στην Ευρωπαϊκή τέχνη από τον 4ο έως τον 14ο αιώνα. Οι διαλέξεις μοιράζονται ανάμεσα στην τέχνη της Ύστερης Αρχαιότητας, τη Βυζαντινή τέχνη και την τέχνη της Μεσαιωνικής Δύσης, με ιδιαίτερη έμφαση στη μνημειακή ζωγραφική, τη γλυπτική και έργα μικροτεχνίας.

A4 Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών 1: Αρχαιότητα – Νεότεροι χρόνοι

Παναγιώτης Πούλος

Το μάθημα συνιστά επισκόπηση της ιστορίας της φιλοσοφίας μέσα από το πρίσμα της ανάπτυξης των αισθητικών θεωριών. Καλύπτονται εδώ οι ιστορικές περίοδοι της Αρχαιότητας, του Μεσαίωνα, της Αναγέννησης, του 17ου αιώνα, του Διαφωτισμού, καθώς και του πρώτου μισού του 19ου αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, εκτίθενται διαδοχικά τα επιχειρήματα που αντλούνται από τα έργα του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, της ελληνιστικής φιλοσοφίας (Στοά, Κήπος, Σκεπτικοί, Κυνικοί) και της ελληνορωμαϊκής παράδοσης, της φιλοσοφίας της Ύστερης Αρχαιότητας (Πλωτίνος, Αυγουστίνος), της ύστερης βυζαντινής και δυτικής χριστιανοσύνης, των αναγεννησιακών φιλοσόφων, λογίων και καλλιτεχνών, όπως και των φιλοσόφων που συνδέονται ποικιλοτρόπως με τα ρεύματα του ορθολογισμού και της εμπειριοκρατίας, του κριτικισμού, του ιδεαλισμού και του ρομαντισμού. Η ιστορία αυτή, η οποία συσχετίζεται με τα ευρύτερα πολιτισμικά, καλλιτεχνικά και επιστημονικά συμφραζόμενα, επιδιώκει να αναδείξει τις παραμέτρους εκείνες που μας επιτρέπουν να προσδιορίσουμε με ακρίβεια τόσο τις έννοιες της τέχνης και της καλλιτεχνικής δραστηριότητας όσο και τον αντίκτυπό τους στη ζωή και τη σκέψη.

A5 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Άντα Διάλλα

Ο στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει τις κυριότερες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές συνιστώσες που διαμορφώνουν τις ευρωπαϊκές εμπειρίες κατά τον 19ο αιώνα. Ο σκοπός δεν είναι να παρουσιαστεί ένα σύνολο ιστοριών των επιμέρους χωρών της ευρωπαϊκής ηπείρου, αλλά η ταυτόχρονη πραγμάτευση των εξελίξεων που διαμόρφωσαν τον σύγχρονο κόσμο, έτσι ώστε οι φοιτητές να έχουν τη δυνατότητα να αντιλαμβάνονται τη σημασία των υπερεθνικών διαδικασιών, την εσωτερική διαφοροποίηση και την αλληλεπίδραση, την ενότητα αλλά και την ποικιλία των ευρωπαϊκών εμπειριών. Τα μαθήματα οργανώνονται θεματικά και γύρω από σημαντικές έννοιες κλειδιά, όπως κινήματα, επαναστάσεις, ρεύματα ιδεών, έθνος-κράτος, αυτοκρατορίες, κοινοβουλευτικά καθεστώτα, συνασπισμοί κρατών, διατηρώντας πάντα στον διανοητικό ορίζοντα την χρονική ακολουθία των φαινομένων.

A6 Αγγλική Ορολογία Τέχνης 1

Μαρία Βάρα, διδάκτωρ (ανάθεση)

Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στρατηγικές που απαιτούνται για τη μελέτη αγγλόφωνων κειμένων τέχνης ώστε να διευκολύνει την πρόσβαση σε ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Έμφαση δίνεται στην αγγλική ορολογία της τέχνης μέσα από την προσέγγιση επιστημονικών κειμένων. Εστιάζουμε στις ιδιαιτερότητες του δοκιμιακού λόγου και σε όρους-κλειδιά απαραίτητους για την κατανόηση του ακαδημαϊκού τρόπου γραφής.

B' εξάμηνο

B1 Ιστορία της Τέχνης των νεότερων χρόνων 1: Αναγέννηση και Μπαρόκ

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Η έμφαση δίνεται στην αναγεννησιακή εικαστική παραγωγή της ιταλικής χερσονήσου από τον 14ο έως και τον 16ο αιώνα, ενώ παρουσιάζονται παραδείγματα έργων και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως από τη Γαλλία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες. Κεντρική θέση κατέχουν βασικά ζητήματα, όπως τα διαφορετικά τεχνοτροπικά ιδιώματα, όπως διαμορφώνονται μέσα στην ευρεία αυτή περίοδο, οι διαφορές που εντοπίζονται ανάμεσα σε ορισμένα καλλιτεχνικά κέντρα της ιταλικής χερσονήσου (π.χ. Ρώμη, Φλωρεντία, Σιένα, Βενετία), η σχέση της καλλιτεχνικής παραγωγής με σημαντικούς αναθέτες της εποχής (π.χ. Μέδικοι, πάπες). Το αξίωμα *ut pictura poesis* εξετάζεται μέσα από τη μελέτη της σχέσης συγκεκριμένων έργων και εικονογραφικών συνόλων με λογοτεχνικά κείμενα, συμβολικά σχήματα και θεωρητικά κείμενα περί τέχνης. Το τελευταίο μέρος του μαθήματος καταλαμβάνει μια πρώτη συζήτηση για την ευρωπαϊκή τέχνη του 17ου αιώνα, το μπαρόκ, και την ευρωπαϊκή τέχνη από το 1700 έως το 1770 περίπου, το ροκοκό.

B2 Ιστορία της Τέχνης των νεότερων χρόνων 2: από τον Νεοκλασικισμό στον Ιμπρεσιονισμό

Ασημίνα Κανιάρη

Επισκόπηση της τέχνης από τα καλλιτεχνικά ρεύματα του δευτέρου μισού του 18ου αιώνα έως τα τέλη του 19ου αιώνα με κύρια αναφορά στη ζωγραφική του Νεοκλασικισμού, τη Ρομαντική ζωγραφική του 19ου αιώνα και τα ρεύματα του δευτέρου μισού του 19ου αιώνα, από τον Ρεαλισμό έως και τον Ιμπρεσιονισμό.

B3 Μεθοδολογία της Ιστορίας της Τέχνης

Νίκος Δασκαλοθανάσης

Εποπτική παρουσίαση συγγραφέων και τάσεων που συγκροτούν τη μεθοδολογική ιστοριογραφική και ακαδημαϊκή παράδοση της ιστορίας της τέχνης, από τους νεότερους χρόνους έως την εποχή μας (βιογραφική ιστορία, ειδημοσύνη, μορφοκρατικές θεωρίες, εικονολογία, κοινωνική ιστορία της τέχνης, σύγχρονες προσεγγίσεις).

B4 Ιστορία των Αισθητικών Θεωριών 2: από τους νεότερους χρόνους έως τις μέρες μας

Παναγιώτης Πούλος

Το μάθημα ολοκληρώνει την επισκόπηση της ιστορίας της φιλοσοφίας μέσα από το πρίσμα της ανάπτυξης των αισθητικών θεωριών. Καλύπτονται εδώ το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, καθώς και ο 20ός αιώνας. Πιο συγκεκριμένα, εκτίθενται αρχικά οι διαφορετικές αισθητικές τοποθετήσεις των καλλιτεχνών, συγγραφέων και ποιητών απέναντι στον πρωτοεμφανιζόμενο κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής, και μάλιστα σε συνδυασμό με τη σταδιακή ανάδυση των επιστημών του ανθρώπου (ψυχολογία, ανθρωπολογία και κοινωνιολογία της τέχνης). Στη συνέχεια, εξετάζονται τα επιχειρήματα που αντλούνται από τις αισθητικές θεωρίες του εικοστού αιώνα σ' ένα ευρύ γεωγραφικό φάσμα. Η ιστορία αυτή, η οποία συσχετίζεται εδώ τόσο με τις νεότερες φιλοσοφικές αναζητήσεις όσο και με τις ποικίλες καλλιτεχνικές και λογοτεχνικές εκφάνσεις της περιόδου του Μοντερνισμού, επιδιώκει να αναδείξει εντέλει τα κεντρικά διακυβεύματα της σύγχρονης αισθητικής φιλοσοφίας.

B5 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Άντα Διάλλα

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να συζητήσει τα βασικά χαρακτηριστικά του ευρωπαϊκού 20ου αιώνα: από την μια μεριά την αλματώδη τεχνολογική και επιστημονική πρόοδο –που επιφέρει βαθύτατους οικονομικούς, κοινωνικούς, ιδεολογικούς μετασχηματισμούς, αλλά και μετασχηματισμούς στις νοοτροπίες– και από τη άλλη την συνεχιζόμενη και εντεινόμενη βία. Την περίοδο αυτή η Ευρώπη χαρακτηρίζεται από συγκρουόμενα συστήματα αξιών και κυρίως την σύγκρουση ανάμεσα στον φιλελευθερισμό, τον φασισμό, και τον κομμουνισμό. Είναι η εποχή των ολοκληρωτικών πολέμων. Η Ευρώπη αντιμετωπίζει την ενσωμάτωση των μαζών στον πολιτικό και κοινωνικό βίο, ενώ προς το τέλος της περιόδου αναζητεί εκ νέου την θέση της σε ένα μη ευρωκεντρικό κόσμο.

B6 Αγγλική Ορολογία Τέχνης 2

Μαρία Βάρα, διδάκτωρ (ανάθεση)

Γ' εξάμηνο

Γ1 Ιστορία της Αρχιτεκτονικής 1

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Το μάθημα εξετάζει την αρχιτεκτονική από την έναρξη της «μοντέρνας εποχής» (1401) ως το τέλος του «μακρού 19ου αιώνα» (1914) (Αναγέννηση, Μπαρόκ, Νεοκλασικισμός, πόλεις του 19ου αιώνα, Αμερικανική αρχιτεκτονική, Αρ νουβό) καθώς και τη σημασία του ευρωπαϊκού αρχιτεκτονικού πολιτισμού για την ανάπτυξη της παγκόσμιας έντεχνης αρχιτεκτονικής.

Γ2 Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης

Ανδρέας Ιωαννίδης

Το μάθημα ασχολείται με μεγάλες περιόδους, εξετάζοντας τα αναπαραστατικά τους συστήματα, ως εξής: α. Αίγυπτος, β. Ελληνική αρχαιότητα, γ. Μεσαίωνας, δ. Αναγέννηση, ε. Μοντερνισμός, στ. Σύγχρονη Τέχνη. Το μάθημα αποσκοπεί στο να γίνει κατανοητό από τον διδασκόμενο ότι κάθε εικαστική φόρμα αντιστοιχεί και σε έναν τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος βλέπει τον εαυτό του και τον κόσμο, ως ατομικό και ως συλλογικό υποκείμενο ταυτόχρονα.

Γ3 Μοντέρνα και Σύγχρονη Τέχνη

Νίκος Δασκαλοθανάσης

Επισκόπηση των σημαντικότερων ρευμάτων της δυτικής τέχνης, από τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου έως τις πρώτες του 21ου αιώνα.

Γ4 Φιλοσοφία της Τέχνης

Φαίη Ζήκα

Η φιλοσοφία της τέχνης εστιάζει στο ερώτημα «Τι είναι τέχνη;» Το μάθημα εκκινεί από την κριτική προσέγγιση της δυνατότητας ορισμού της τέχνης, όπως αυτή αναπτύχθηκε στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Εξετάζονται, συνοπτικά και κριτικά, βασικές έννοιες που έχουν προταθεί ιστορικά ως ουσιώδη γνωρίσματα της τέχνης: μίμηση/αναπαράσταση, μορφή/δομή, έκφραση, αισθητική εμπειρία. Η δυσκολία ανεύρεσης ικανοποιητικού ορισμού οδηγεί σε σύγχρονες αντιουσιακρατικές τοποθετήσεις όπως η ιστορικο-θεωρητική προσέγγιση του Α. Danto, η λειτουργική προσέγγιση του Ν. Goodman και η θεσμική θεωρία του G. Dickie, οι

οποίες, με τη σειρά τους, αντιμετωπίζονται κριτικά στη διαμόρφωση του σύνθετου διανοητικού και καλλιτεχνικού τοπίου που χαρακτηρίζει την ύστερη νεωτερικότητα.

F5 Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία 1: από τον Ρομαντισμό στον Νατουραλισμό

Σοφία Ντενίση

(εκπαιδευτική άδεια, το μάθημα θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016)

F6 Ψυχολογία της Εκπαίδευσης

Ανάθεση

Η έννοια της μάθησης. Μάθηση και ωρίμαση. Έννοια και αρχές της ενθάρρυνσης. Η Θεωρία της συμπεριφοράς. Μάθηση με δοκιμή και πλάνη. Μάθηση με υποκατάσταση. Συντελεστική μάθηση. Μορφολογική θεωρία μάθησης. Κοινωνικο-γνωστική μάθηση. Αθροιστική μάθηση. Η Ανάπτυξη (έννοια και χαρακτηριστικά). Η θεωρία της γνωστικής ανάπτυξης του J. Piaget.

Δ' εξάμηνο

Δ1 Ιστορία της Αρχιτεκτονικής 2

Ανδρέας Γακουμακάτος

Ιστορία, θεωρία και κριτική της αρχιτεκτονικής του 20ού αιώνα: Ιστορικές πρωτοπορίες (φουτουρισμός, εξπρεσιονισμός, νεοπλαστικισμός, κονστρουκτιβισμός, τσεχολοβάκιος κυβισμός), Μοντέρνο κίνημα στον Βορρά και στον Νότο της Ευρώπης, Διεθνές στυλ, Μεταπολεμική ανοικοδόμηση, Πρωτοπορίες του 1960, Μεταμοντερνισμός, Αποδόμηση, Σύγχρονες αρχιτεκτονικές εκφράσεις στις μητροπόλεις του 21ου αιώνα.

Δ2 Ιστορία της Νεοελληνικής Τέχνης

Ανδρέας Ιωαννίδης

Νεοελληνική τέχνη αποκαλούμε τη μορφή τέχνης που επικρατεί στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Πρόκειται για μια διαδικασία η οποία συνίσταται στην εγκατάλειψη της βυζαντινής αφαιρετικής παράδοσης (μεταβυζαντινή τέχνη) και στην υιοθέτηση της αναγεννησιακής νατουραλιστικής παράδοσης. Εμφανίζεται σχηματικά με δύο «Σχολές», την Επτανησιακή –ήδη από τον 18ο αιώνα– και τη Σχολή του Μονάχου, καθώς και διάφορους άλλους καλλιτέχνες, οι οποίοι δεν εντάσσονται στις δύο αυτές σχηματικές ταξινομήσεις. Το πρώτο μισό του 20ού αιώνα οι έλληνες καλλιτέχνες αρχίζουν να στρέφονται στο Παρίσι, του οποίου οι επιρροές θα παραμείνουν κυρίαρχες όλο αυτό το διάστημα, παράλληλα όμως και με κάποιες γερμανικές, ιδιαίτερα σημαντικές. Πραγματοποιείται εν ολίγοις η επαφή με τα ευρωπαϊκά μοντερνικά κινήματα και διαμορφώνεται έτσι σταδιακά ένας ελληνικός μοντερνισμός, ο οποίος, μέσω της αναζήτησης της ελληνικότητας, προσπαθεί να συνδυάσει το καινούργιο με την ελληνική παράδοση.

Δ3 Καλλιτεχνικό Εργαστήριο

Αικατερίνη Σάλλα, ομότιμη (υπό ανακήρυξη) καθηγήτρια ΘΙΣΤΕ

Το εργαστηριακό μάθημα «Μύηση στην Εικαστική Γλώσσα» εισάγει τους φοιτητές στις έννοιες των στοιχείων που συγκροτούν την εικαστική γλώσσα με σειρά

προβολών, όπου τα στοιχεία αυτά αναλύονται αυτόνομα αλλά και σε σχέση με τα εικαστικά έργα. Με σειρά πρακτικών ασκήσεων, στις οποίες δεν εμπλέκονται φυσικές δεξιότητες (κλίση ή ταλέντο), επιχειρείται η απόκτηση εμπειρίας επάνω στις σχέσεις, τις τεχνικές και τα υλικά. Έτσι προσφέρεται στους φοιτητές η δυνατότητα να προσεγγίζουν ουσιαστικότερα το αντικείμενο της σπουδής τους, δηλαδή το έργο τέχνης.

Δ4 Θεωρία και Κριτική της Τέχνης

Κώστας Ιωαννίδης

Σειρά διαλέξεων γύρω από τα εξής ζητήματα: Η κριτική ορολογία και οι σχετικές έννοιες πριν τη θεσμική καθιέρωση της τεχνοκριτικής (16ος -17ος αιώνας). Η οργάνωση του πεδίου της τέχνης στη Γαλλία κατά τον 18ο αιώνα (Ακαδημία, σαλόν, κριτική) και τα σαλόν του D. Diderot. Η τεχνοκριτική στον 19ο αιώνα (Γαλλία, Γερμανία, Αγγλία): Ch. Baudelaire, Th. Gautier, H. von Kleist, W. Pater, J. Ruskin, O. Wilde. Φορμαλισμός και μοντερνιστική κριτική: R. Fry, Cl. Greenberg, H. Rosenberg.

Δ5 Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία 2: Μοντερνισμός και Πρωτοπορία

Σοφία Ντενίση

Εισαγωγικό μάθημα μύησης στις βασικές τάσεις, τα ρεύματα και τους προβληματισμούς των λογοτεχνικών παραδόσεων της ευρωπαϊκής ηπείρου από τα τέλη του 19ου αιώνα ως τα μέσα του 20ού. Κατά κύριο λόγο θα εστιάσουμε στο πολυδιάστατο κίνημα του μοντερνισμού από τις πρώιμες εκφράσεις του τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα ως τις όψιμες εκδηλώσεις του στα μέσα του 20ού αιώνα σε ευρωπαϊκές χώρες (Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ρωσία κ.ά.). Θα προσεγγίσουμε το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό αντιπροσωπευτικών κειμένων από τις ελληνικές τους μεταφράσεις ώστε να εξοικειωθούμε με τα έργα αυτά.

Δ6 Παιδαγωγική

Ανάθεση

Η επιστημονικότητα της Παιδαγωγικής. Το φαινόμενο της αγωγής. Παράγοντες και μέσα αγωγής. Σκοπός της αγωγής. Νεώτερα και σύγχρονα παιδαγωγικά και διδακτικά συστήματα. Σύγχρονες τάσεις της Αγωγής.

Γ' και Δ' έτος: 16 μαθήματα

Ε' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 500

Ζητήματα Αισθητικής

Παναγιώτης Πούλος

Το μάθημα εξετάζει ορισμένα νεότερα ζητήματα της αισθητικής θεωρίας, τα οποία αντλούνται από θεωρήσεις που διατυπώθηκαν κατά το δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, εκτίθενται αρχικά οι διαφορετικές αισθητικές τοποθετήσεις σχετικά με τα ζητήματα του ορισμού της τέχνης, της οντολογίας των έργων τέχνης, της γλώσσας και των άλλων διεργασιών εκσυμβολισμού, της διάκρισης μεταξύ αισθητικής και καλλιτεχνικής διάστασης, καθώς και της σχέσης της τέχνης με την πραγματικότητα. Στη συνέχεια, εξετάζονται οι συντεταγμένες της δημιουργικής διαδικασίας, οι σχέσεις της τέχνης με την ιστορία και την κοινωνία, καθώς και η έννοια της κριτικής δραστηριότητας. Με την ανάγνωση χαρακτηριστικών κειμένων αντλημένων από ποικίλες φιλοσοφικές παραδόσεις επιδιώκεται η ανάδειξη της σημασίας της συγκρότησης επιχειρημάτων στη σύγχρονη αισθητική φιλοσοφία.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 001

Ειδικά θέματα Διδακτικής της Ιστορίας της Τέχνης: Διδακτική του Μοντερνισμού

Ανδρέας Ιωαννίδης

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 002

Η ζωγραφική του 17ου αιώνα στις Κάτω Χώρες

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η ζωγραφική παραγωγή στις Κάτω Χώρες κατά τον 17ο αιώνα. Έμφαση δίνεται στη σύνδεση της παραγωγής αυτής με τους κατακτητικούς

πολέμους της Ισπανίας, με τα κοινωνικά και ιδεολογικά ζητήματα που αναδύθηκαν μέσα από τους πολέμους αυτούς και με τις θρησκευτικές διαμάχες της περιόδου που απηχούνται στη χρήση και στη σημασιοδότηση της τέχνης. Σημαντικοί άξονες γύρω από τους οποίους εξετάζεται η ζωγραφική αυτή παραγωγή αποτελούν επίσης οι αντιλήψεις θεωρητικών και κριτικών της τέχνης της εποχής, συλλεκτικές και εργαστηριακές πρακτικές, λογοτεχνικές πηγές και αφηγηματικές παραδόσεις. Ένα καίριο ερώτημα που διατρέχει αυτή την επισκόπηση αφορά στην αντίληψη του όρου «μπαρόκ». Η εμφάνιση μιας άλλης εικαστικής τάσης, του ροκοκό, σε σύνδεση με τις νέες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, ειδικά στη Γαλλία από τις αρχές του 18ου αιώνα έως περίπου το 1770, θα αποτελέσει ακόμα ένα αντικείμενο του μαθήματος.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 601

Ιστορία των κόμιξ

υπεύθυνος μαθήματος: Νίκος Δασκαλοθανάσης

διδασκαλία: Γιάννης Κουκουλάς, υποψήφιος διδάκτωρ

Μετά την ανακάλυψη της τυπογραφίας και ιδιαίτερα μετά την μαζικοποίηση της ανάγνωσης εντύπων από τα τέλη του 19ου αιώνα, τα κόμικς δεν σταμάτησαν ποτέ να αναπτύσσονται, να διαδίδονται και να εξελίσσουν το γλωσσικό και εικαστικό τους οπλοστάσιο. Στο μάθημα θα εξεταστούν οι βασικοί σταθμοί της Ιστορίας των Κόμικς (μοντερνισμός, ηρωική-φανταστική εποχή, υπερηρωική εποχή, μακαρθισμός και λογοκρισία, underground κίνημα, εναλλακτικά κόμικς, σύγχρονη εποχή) καθώς και οι σχέσεις τους με τη λογοτεχνία, τις εικαστικές τέχνες, τον κινηματογράφο, το animation, τη γελοιογραφία κ.λπ.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ-200

Το Βυζαντινό Ιερό Πορτραίτο: σύγχρονες ερευνητικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις

Κέλυ Λινάρδου

Το θέμα του σεμιναριακού μαθήματος είναι οι Βυζαντινές φορητές εικόνες και η εξέλιξη του Βυζαντινού ιερού πορτραίτου. Έχει δομηθεί στη βάση εννέα θεματικών εννοιών: Η γέννηση της χριστιανικής ιερής προσωπογραφίας, Η εικονομαχία και η

θεολογία των εικόνων, Εικόνες & Λειτουργία, Αχειροποίητες εικόνες και λείψανα, Εικόνες-παλλάδια και πολιτική «μυθολογία», Η «εξαργύρωση» των βυζαντινών εικόνων, Εικόνες και γυναίκες, Βιογραφικές εικόνες και αφηγηματικότητα, Επιμέρους παραδείγματα και προσεγγίσεις.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 201

Το ζήτημα των αρχών του μοντερνισμού

Κώστας Ιωαννίδης

Σεμιναριακός κύκλος όπου θα συζητηθούν σημαντικά κείμενα του 18ου και του 19ου αιώνα καθώς και μεταγενέστερα κείμενα που θέτουν το ζήτημα της αφετηρίας της μοντέρνας τέχνης. Θα εξεταστούν: Το ζήτημα των αρχών ή της προϊστορίας του μοντερνισμού στον 18ο αιώνα: ο T.J. Clark και η ζωγραφική του J.L. David στα χρόνια της τρομοκρατίας. Ο M. Fried, η απορρόφηση, η θεατρικότητα και τα κείμενα του D. Diderot. Οι αφετηρίες του 19ου αιώνα: η νεωτερικότητα στον Ch. Baudelaire. Ο μοντερνισμός του Greenberg.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 700

Σύντομη ιστορία της έννοιας του υψηλού

Γιώργος Ξηροπαΐδης

Το ενδιαφέρον για το υψηλό στους νεότερους χρόνους εκδηλώθηκε το 1674 όταν μεταφράστηκε στα γαλλικά από τον Boileau η περίφημη πραγματεία *Περί ύψους*, η οποία συνήθως αποδιδόταν στον διδάσκαλο της ρητορικής Λογγίνο. Στην επιρροή που άσκησε η επίμαχη πραγματεία οφείλεται εν πολλοίς και το ότι το ζήτημα του υψηλού απέκτησε ιδιαίτερη σημασία στην αισθητική θεωρία του 18ου αιώνα. Παρότι οι λόγοι για την αιφνίδια αυτή εκδήλωση ενδιαφέροντος είναι εξαιρετικά σύνθετοι, ένας καίριος παράγων ήταν ότι το υψηλό αντιπροσώπευε ό,τι δεν ανήκε στην επικράτεια της νεοκλασικής αισθητικής, με την επίμονη έμφασή της στη μορφή, στους κανόνες και στη σαφήνεια. Στο σεμινάριο αυτό, θα διερευνήσουμε τη φύση του υψηλού και το πώς μείζονες στοχαστές όπως οι Burke, Kant, Hegel, Nietzsche, Cassirer, Heidegger, Adorno, Lyotard, Derrida αλλά και καλλιτέχνες όπως οι Blake, Turner, Friedrich, Newman, Rothko επιχείρησαν να ερμηνεύσουν την ειδική αισθητική απόλαυση που αποκομίζουμε όταν κατακυριευόμαστε από το υψηλό στην τέχνη ή στη φύση.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 202

Τέχνη και Μέσα: Προβλήματα Ιστοριογραφίας της Τέχνης

Ασημίνα Κανιάρη

Εισαγωγή στην «οπτική» ιστοριογραφία της τέχνης (*visual historiography*).
Εξετάζεται η ιδέα της εικόνας ως μέσου και ως τεχνολογίας παραγωγής γνώσης στην
Ιστορία και Ιστοριογραφία της Τέχνης από το 19ο αιώνα έως τις μέρες μας, από τις
τοποθετήσεις του John Ruskin έως την πρόσφατη θεωρία του David Hockney.

ΣΤ' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 003

Βυζαντινές τοιχογραφίες της μέσης και ύστερης περιόδου

Κέλυ Λινάρδου

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της εξέλιξης των Βυζαντινών τοιχογραφικών συνόλων (*fresco*) της μέσης και ύστερης περιόδου, μετά το πέρας της Εικονομαχίας (μέσα του 9ου αιώνα) έως τους παλαιολόγειους χρόνους: Κωνσταντινούπολη, Καππαδοκία, Βαλκάνια, Ελλαδικός χώρος, Κύπρος.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 004

Η νεοελληνική τέχνη στα ελληνικά μουσεία

Ανδρέας Ιωαννίδης

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 600

Ο κόσμος στη νεότερη και σύγχρονη εποχή

Άντα Διάλλα

Στόχος του μαθήματος είναι να συζητήσει τις διαδικασίες των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών μετασχηματισμών στη νεότερη και σύγχρονη εποχή από μια πλανητική οπτική, αναδεικνύοντας τις επαφές, τις αλληλεξαρτήσεις και τις αλληλοεπιδράσεις μεταξύ διαφορετικών γεωπολιτικών περιοχών και πολιτισμικών πλαισίων, μεταξύ του παγκόσμιου και του τοπικού, του γενικού και του ειδικού. Κεντρικό θέμα σε αυτή τη συζήτηση είναι η συγκρότηση των ευρωπαϊκών αυτοκρατοριών, η αποικιοκρατία και η απο-αποικιοποίηση.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 602

Ανθρωπολογία και σύγχρονη Τέχνη

Ελπίδα Ρίκου

Το μάθημα επικεντρώνεται στις σχέσεις της ανθρωπολογίας με τη σύγχρονη τέχνη. Δεν αντιμετωπίζουμε την τέχνη αποκλειστικά ως αντικείμενο μελέτης της ανθρωπολογίας αλλά ως δραστηριότητα παραγωγής και κριτικής του πολιτισμού που διαπλέκεται πολλαπλά με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητούμενα της επιστήμης αυτής, ιδιαίτερα τα τελευταία τριάντα χρόνια. Οι διαλέξεις περιλαμβάνουν εισαγωγή στη θεωρία και μέθοδο της κοινωνικής και πολιτισμικής ανθρωπολογίας με παράλληλη σύντομη επισκόπηση των εξελίξεων στις εικαστικές τέχνες από το 1960 ως τις μέρες μας. Γίνεται αναφορά στη σημασία του «πρωτόγονου» και του «πριμιτιβισμού», καθώς και στην κριτική που ασκήθηκε σε παρόμοιες τάσεις κατά την ίδια περίοδο όπου επικρατεί το ρεύμα της πολιτισμικής κριτικής στην ανθρωπολογία. Εξετάζονται η «εθνογραφική στροφή» στην τέχνη, οι καλλιτεχνικές παρεμβάσεις σε συγκεκριμένους τόπους και, γενικότερα, μια σειρά θεμάτων που αφορούν την καθημερινή ζωή και την παραγωγή πολιτισμού όπου οι καλλιτεχνικοί πειραματισμοί συναντούν τις ανθρωπολογικές διερευνήσεις (μουσεια και θεσμική κριτική, υλικός πολιτισμός και θεωρίες περί δράσης των πραγμάτων, σώμα, αισθήσεις και καθημερινές πρακτικές, τέχνη και πολιτική κ.ά.)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 203

Η πρόσληψη της πρωτοπορίας: κυβισμός και αφαίρεση

Κώστας Ιωαννίδης

Σεμιναριακός κύκλος όπου θα συζητηθεί το ζήτημα της πρόσληψης της πρωτοπορίας μέσα από τη διερεύνηση της δεξίωσης του κυβισμού και της αφαίρεσης από την περίοδο της εμφάνισής τους μέχρι και τη δεκαετία του 1960. Θα εξεταστούν κείμενα καλλιτεχνών της πρωτοπορίας που έγραψαν σχετικά με τα κινήματα αυτά (G. Apollinaire, P. Delaunay, J. Metzinger, A. Gleizes, W. Kandinsky, P. Klee κ.ά) καθώς και κείμενα μελετητών της από τις αρχές του αιώνα μέχρι και τις πρόσφατες δεκαετίες (C. Einstein, A. Barr, Cl. Greenberg, M. Fried, T.J. Clark, R. Krauss, L. Steinberg κ.ά.).

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 204

Ζητήματα μεθοδολογίας στον 20ό αιώνα: από τον φορμαλισμό και την εικονολογία στην κοινωνική ιστορία της τέχνης

Νίκος Δασκαλοθανάσης

Στο Σεμινάριο θα εξεταστούν οι μεθοδολογικές τάσεις της ιστορίας της τέχνης που συνδέονται –κατά κύριο λόγο– με τις θεωρίες του Wölfflin του Panofsky και του Antal.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 903

Τα σύγχρονα εναλλακτικά κόμικς: Πολιτική, Δημοσιογραφία, Ντοκουμέντο, Βιογραφία, Αυτοβιογραφία

υπεύθυνος μαθήματος: Κώστας Ιωαννίδης

διδασκαλία: Γιάννης Κουκουλάς, υποψήφιος διδάκτωρ

Εξετάζονται τα κόμικς της περιόδου μετά το 1980 όπου κυριαρχεί η ενήλικη θεματολογία και παράλληλα με την εξέλιξη των graphic novels δημιουργούνται έργα με έντονο το πολιτικό στοιχείο και την πολιτική και κοινωνική κριτική, έργα που εγκαθιδρύουν μια αμφίδρομη σχέση με τη δημοσιογραφία και τη μαρτυρία-ντοκουμέντο, τη βιογραφία και την αυτοβιογραφία.

Ζ' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ή

2 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ, 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ και 1 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 005

Θεωρία της Τέχνης της Ιταλικής Αναγέννησης

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται σημαντικές αντιλήψεις και θεωρίες της τέχνης της Αναγέννησης, όπως των Alberti, Leonardo, Castiglione, Vasari, Dolce, Aretino, Federico Zuccaro, Cellini. Τα κείμενά τους συζητούνται σε σχέση με σημαντικές ιδέες της περιόδου, που αφορούν στην *istoria*, στο σχέδιο, στο χρώμα, στην προοπτική, στην έκφραση, στη «ρεαλιστική» αποτύπωση της φύσης, στη μίμηση αρχαίων προτύπων, στο κύρος και στη συγκριτική σημασία της ζωγραφικής (*paragone*), στις έννοιες *sprezzatura*, *facilità*, *grazia*. Συζητούνται επίσης εξελικτικά σχήματα, π.χ. των Vasari και Dolce, όπως και ο βασικός προβληματισμός ανάμεσα στους θεωρητικούς της περιόδου, που αφορά στην αξιολογική σύγκριση ανάμεσα στη φλωρεντινή και στη βενετσιάνικη τέχνη. Οι πρωτογενείς αυτές θεωρίες εξετάζονται επίσης μέσα από μεταγενέστερες θεωρητικές και κριτικές τοποθετήσεις έως και του 21ου αιώνα.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 006

Ιστορία και Θεωρία της Φωτογραφίας

Κώστας Ιωαννίδης

Σειρά διαλέξεων πάνω στη θεωρία και την ιστορία της φωτογραφίας από το ξεκίνημά της κατά την τρίτη δεκαετία του 19ου αιώνα μέχρι και τα πρόσφατα χρόνια. Θα εξεταστούν αρχικά οι βασικές χρήσεις της φωτογραφίας κατά τον 19ο αιώνα και στη συνέχεια θα επιχειρηθεί μια τεχνοϊστορική πλαισίωση του έργου σημαντικών φωτογράφων του 20ου αιώνα. Παράλληλα θα συζητηθούν κείμενα κλειδιά της φωτογραφικής θεωρίας (W. Benjamin, R. Barthes, S. Sontag).

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 007

Από τον αφηρημένο εξπρεσιονισμό στη σύγχρονη τέχνη

Νίκος Δασκαλοθανάσης

Η μεταπολεμική καλλιτεχνική παραγωγή στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ με έμφαση στην «τομή» της δεκαετίας 1960 (μινιμαλισμός, εννοιολογική τέχνη, σύγχρονες τάσεις).

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 205

Ο Ρεαλισμός μετά το Ρεαλισμό: Τέχνη και Ιστοριογραφία

Ασημίνα Κανιάρη

Ο ρεαλισμός είναι μια έννοια που συναρτάται στενά με την Ιστορία και την ιστοριογραφία της Τέχνης του 19ου αιώνα αλλά και της μεταγενέστερης μοντέρνας τέχνης. Στο σεμινάριο αυτό εξετάζουμε τις διαμάχες του 19ου αιώνα ως προς το νόημα του ρεαλισμού, τα κοινωνικά και πολιτικά συγκείμενά του, καθώς και τη σημασία του στη διαμόρφωση ενός λεξιλογίου ενός εικαστικού «λόγου» που είναι επίκαιρο ακόμα και σήμερα.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 703

Οπτική θεωρία και εικαστικές τέχνες

Φαίη Ζήκα

Το σεμινάριο εστιάζει στις νεότερες εξελίξεις στην ψυχολογία και τη νευροφυσιολογία της οπτικής αντίληψης, και στο πώς αυτές επηρέασαν την καλλιτεχνική δημιουργία και την αισθητική θεωρία στο δεύτερο μισό του 20ού και στις αρχές του 21ου αιώνα. Το μάθημα διερευνά επίσης την κριτική στον «οφθαλμοκεντρισμό» και το άνοιγμα της τέχνης προς τις άλλες αισθήσεις και προς μια πολυ-αισθητηριακή αισθητική.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 901

Επανάσταση, Ουτοπία και Δυστοπία στην Ευρώπη του πρώιμου 20ού αιώνα

Άντα Διάλλα

Ποια είναι η σημασία της μελέτης των ουτοπιών μετά την αποκαθήλωση των μεγάλων ουτοπιών του 20ού αιώνα; Ποια η σχέση της ιστορικής σκέψης με την ουτοπική; Οι ουτοπίες αφορούν στο μέλλον ή συναρτώνται κάθε φορά με τα δεδομένα του παρόντος τους και με την ιστορική αυτοσυνειδησία των κοινωνιών που

τις παράγουν και τις καταναλώνουν; Ποια η σχέση των τεχνών και του ουτοπικού λόγου; Αφορμή για να συζητηθούν αυτά –και άλλα παρόμοια– ερωτήματα θα είναι οι ουτοπικοί πειραματισμοί στην Ευρώπη του 20ού αιώνα.

Σ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 400

Μουσεία: ιστορία και αρχιτεκτονική

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Δίνεται έμφαση στην κατανόηση της γέννησης και εξέλιξης του θεσμού του μουσείου από την άποψη της αρχιτεκτονικής. Θα εξεταστούν ζητήματα όπως οι συλλογές έργων τέχνης στη διάρκεια της Αναγέννησης, η πορεία προς τη διαμόρφωση του κτιρίου μουσείου ως δημόσιου χώρου πολιτισμού (1815), η εξέλιξη της τυπολογίας του κτιρίου μουσείου, τα πολυάριθμα σύγχρονα διεθνή παραδείγματα.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 904

Πώς δημιουργείς την πραγματικότητα: Ο ρεαλισμός στο θέατρο από τον Ίψεν στον Μάμετ

Γρηγόρης Ιωαννίδης, επίκουρος καθηγητής, ΕΚΠΑ (ανάθεση)

Το Σεμινάριο πραγματεύεται τη διαμόρφωση του σκηνικού περιβάλλοντος στην δραματουργία θεατρικών συγγραφέων που σχετίζονται με τις πρώτες αρχές του Ρεαλισμού, (Ίψεν, Τσέχωφ, Στρίντμπεργκ), με τις μετέπειτα αμερικανικές καταβολές του, (Ουάιλντερ, Μίλλερ, Ουίλλιαμς, Μάμετ), αλλά και με τις ελληνικές σύγχρονες οπτικές της «θαγένειας» (Καμπανέλλης, Κεχαΐδης, Αναγνωστάκη, Ποντίκας). Μελετά ακόμη τρόπους με τους οποίους το θέατρο χρησιμοποιεί στοιχεία της άπτουσας κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας για να προχωρήσει στην ανάλυση των σχέσεων των δραματικών προσώπων με το περιβάλλον τους, όπως και στη νέα, γενική θεώρηση του κοινωνικού ανθρώπου στον 20ό αιώνα.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

ΠΡΑ

Υπεύθυνοι μαθήματος: Αικατερίνη Σάλλα – Κώστας Ιωαννίδης

Το αντικείμενο της πρακτικής άσκησης επιλέγεται σε συνεννόηση με τους υπεύθυνους μαθήματος και τη Γραμματεία.

Η' εξάμηνο

Υποχρεωτικά 3 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ή

2 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ και 1 ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δ-ΑΡ-ΙΣΘΕΤΑ 100

Η ελληνική αρχιτεκτονική από τον 19ο στον 21ο αιώνα

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Η νεότερη και σύγχρονη αρχιτεκτονική πραγματικότητα του τόπου: Νεοκλασικισμός, Εκλεκτικισμός, Μοντέρνο κίνημα, Μεταπολεμική ανοικοδόμηση, Αρχιτεκτονική πραγματικότητα της δεκαετίας του 1960. Εξετάζεται η γέννηση της ιδέας του Τόπου στην αρχιτεκτονική (1911), η ευρωπαϊκή προβολή της ελληνικής αρχιτεκτονικής στη δεκαετία του 1930, τα διεθνιστικά φαινόμενα μετά το 1945, το έργο των σύγχρονων αρχιτεκτόνων.

Δ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 501

Σύντομη ιστορία της νεότερης και σύγχρονης αισθητικής

Γιώργος Ξηροπαϊδης

Στα μαθήματα αυτά θα προσπαθήσουμε να αποτυπώσουμε την εξέλιξη θεμελιωδών ζητημάτων της αισθητικής θεωρίας από τον Καντ και τον γερμανικό ιδεαλισμό μέχρι τον 20ο αιώνα (Cassirer, Heidegger, κριτική θεωρία, μεταμοντερνισμός, αναλυτική αισθητική). Θα ασχοληθούμε με γενικά αισθητικά ζητήματα όπως η φύση του ωραίου και του υψηλού, η δομή της αισθητικής εμπειρίας, της αισθητικής κρίσης, του γούστου κλπ. αλλά και με ζητήματα της φιλοσοφίας της τέχνης όπως οι γνωστικές αξιώσεις του έργου τέχνης, η οντολογική υφή της τέχνης, η σχέση τέχνης και αισθημάτων, η ηθική και πολιτική διάσταση του έργου τέχνης. Σκοπός των μαθημάτων είναι να παράσχει στους φοιτητές μίαν εποπτεία των προβλημάτων και των επιχειρημάτων που συγκροτούν το σώμα της παραδοσιακής αισθητικής έτσι ώστε να είναι σε θέση να εξετάζουν τις πρόσφατες θεωρητικές συζητήσεις για αισθητικά θέματα σε μίαν ιστορική προοπτική.

Δ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 008

Κριτικές προσεγγίσεις στην Ιστορία της Τέχνης: Ο θεσμός του μουσείου

Ασημίνα Κανιάρη

Ο όρος *τέχνη* όπως έδειξε η Francis Yates στην κλασική σπουδή της για την «Τέχνη της Μνήμης», δεν είχε πάντα το περιεχόμενο που του αποδίδουμε σήμερα. Η σύγχρονη αντίληψη για το τι αποτελεί τέχνη διαμορφώθηκε ταυτόχρονα με τη συλλεκτική δραστηριότητα, τον χώρο του μουσείου και τους θεσμούς της τέχνης τους οποίους εξετάζουμε σε αυτό το μάθημα.

Δ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 603

Επιμέλεια εκθέσεων

Ντένης Ζαχαρόπουλος

Βασικός άξονας του μαθήματος είναι οι εκθεσιακοί θεσμοί (πέραν του μουσείου) και οι ιστορικοί χώροι (αρχαίοι, παλαιοί και σύγχρονοι), οι αδιαμόρφωτες και οι διαμορφωμένες περιοχές της πόλης ή της κοινωνίας και ο τρόπος που επεμβαίνει –αν και όποτε επεμβαίνει– η τέχνη. Θα διερευνηθούν: η σχέση σύγχρονης τέχνης και ιστορίας, ο αναπροσδιορισμός των χρήσεων και των χώρων, ο διάλογος ανάμεσα στο σύγχρονο και το παλαιό, οι διαφορές ανάμεσα στην ιστορία και την αρχαιολογία της τέχνης και των μνημείων και γενικότερα η σχέση της έκθεσης με το μη συμβατικό χρόνο και χώρο.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 206

Ιστοριογραφικές Προσεγγίσεις στην Ευρωπαϊκή Ζωγραφική του 17ου Αιώνα

Ναυσικά Λιτσαρδοπούλου

Στο σεμινάριο αυτό παρουσιάζονται σημαντικές θεωρίες και κριτικές τοποθετήσεις του 17ου αιώνα, με κύριους εκπροσώπους τους Karel van Mander, Roger de Piles, Joachim von Sandrart, André Félibien, και με κεντρικό πεδίο αναφοράς τη ζωγραφική των Κάτω Χωρών του 17ου αιώνα. Ενδεικτικά, από τον 18ο αιώνα συζητούνται οι σχετικές θέσεις του Diderot, από τον 19ο αιώνα παρουσιάζονται οι απόψεις των Delacroix και Baudelaire, ενώ μελετώνται επίσης διαφορετικές σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη θεωρία και στην εικαστική παραγωγή του 17ου αιώνα (Eddy de Jongh, Eric Jan Sluijter, Ivan Gaskell, Herman Roodenburg, Celeste Brusati, Elizabeth Honig, Walter Melion, Svetlana Alpers, John Michael

Montias κ.ά.). Πολλές από τις θέσεις αυτές εξετάζονται απέναντι στο μοντέλο του Panofsky και τη μέθοδο της συμβολικής αποκωδικοποίησης του περιεχομένου των έργων.

Σ-ΦΙ-ΦΙΤΑΕ 704

Θεωρία και μαθητεία της τέχνης: Μανέ, Προυστ, Φουκώ

Παναγιώτης Πούλος

Είναι ευνόητο σε τι διαφέρουν τα εγχειρήματα του Εντουάρ Μανέ, του Μαρσέλ Προυστ και του Μισέλ Φουκώ: διαφέρουν ως προς το είδος τους, καθώς ο πρώτος είναι ζωγράφος, ο δεύτερος συγγραφέας και ο τρίτος φιλόσοφος. Όμως, αυτό που μας ενδιαφέρει εδώ είναι τα νήματα που τους ενώνουν: η βαθιά κατανόησή τους σχετικά με τη λογική που διέπει την ιστορία της παράδοσής τους (στις Εικαστικές Τέχνες, τα Γράμματα και τη Φιλοσοφία, αντίστοιχα), ο ριζοσπαστικός νεοτερισμός τους αν πάρουμε υπόψη μας τα οικογενειακά, πολιτισμικά και κοινωνικά συμφραζόμενα, κοντολογίς, η αναστοχαστική και ανατρεπτική διάσταση του έργου τους. Εξετάζοντας λοιπόν τον «νέο τρόπο» τους, δηλαδή τη δυναμική που εγκαινιάζουν, μας δίνεται η ευκαιρία να προσεγγίσουμε όχι μόνο την ιστορία της αισθητικής παράδοσης των τελευταίων 150 χρόνων, αλλά και τα βασικά μεθοδολογικά ζητήματα (συγκρότηση του αρχείου του έργου, θεωρητικά εργαλεία και ζητήματα ερμηνείας) με τα οποία έρχεται αναγκαστικά σε επαφή όποιος επιθυμεί να εντυπώσει στα προβλήματα της Θεωρίας της Τέχνης.

Σ-ΑΝ-ΦΙΤΑΕ 902 ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ

Η ηθογραφία στη νεοελληνική τέχνη και λογοτεχνία στο γύρισμα του 19ου αιώνα

Σοφία Ντενίση

Αυτό που ονομάζουμε «ηθογραφία» είναι ένα λογοτεχνικό είδος το οποίο έχει απασχολήσει τη λογοτεχνική κριτική εδώ και πολλά χρόνια. Σκοπός του μαθήματος είναι η διεύρυνση της οπτικής των φοιτητών με τη συνεξέταση λογοτεχνικών και εικαστικών έργων τα οποία σύμφωνα με τις ιστορίες της λογοτεχνίας ή τις ιστορίες της τέχνης, καθώς και με εξειδικευμένες μελέτες έχουν χαρακτηριστεί ως έργα ηθογραφικά. Η προσεκτική προσέγγιση των έργων των δύο γνωστικών πεδίων φανερώνει την πολυπλοκότητα του φαινομένου και τη μεγάλη σύγχυση που συχνά παρατηρείται στις σχετικές μελέτες, όπου χρησιμοποιούνται οι ίδιοι όροι για να εκφράσουν συναφή, όχι όμως όμοια φαινόμενα.

Σ-ΤΕ-ΙΣΘΕΤΑ 207

Το μεσαιωνικό εικονογραφημένο βιβλίο: Σύγχρονες ερευνητικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις

Κέλυ Λινάρδου

Σκοπός του Ειδικού Μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στη μελέτη των Μεσαιωνικών εικονογραφημένων χειρογράφων και τα προβλήματα που σχετίζονται με την κατανόησή τους (Προβλήματα μεθόδου και προσέγγισης, Σχέση λόγου και εικόνας, Η μαρτυρία των χειρογράφων για τους δημιουργούς και το αναγνωστικό κοινό τους, Νοηματοδότηση και ερμηνεία παραδειγμάτων ιδιάζουσας εικονογράφησης, Ανταλλαγές μεταξύ Ανατολής και Δύσης).

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΤΥ

Η πτυχιακή εργασία πρέπει να έχει έκταση 10.000-12.000 λέξεις (με τις υποσημειώσεις). Ο φοιτητής δηλώνει υποχρεωτικά στη Γραμματεία κατά την έναρξη του Η' εξαμήνου το όνομα του Επιβλέποντος με τον οποίο πρέπει να έχει έρθει ήδη σε συμφωνία. Ο Επιβλέπων ειδοποιείται από τη Γραμματεία και καταθέτει την έγγραφη συναίνεσή του. Η πτυχιακή εργασία υποστηρίζεται από τον φοιτητή προφορικός σε τακτή ημερομηνία είτε κατά την εαρινή είτε κατά τη φθινοπωρινή εξεταστική περίοδο ενώπιον Τριμελούς Επιτροπής που ορίζεται κατόπιν εισήγησης του Επιβλέποντος με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Εάν ο βαθμός της εργασίας είναι κατώτερος της βάσης (5), ο φοιτητής πρέπει είτε να τη δηλώσει και να την εκπονήσει εκ νέου είτε να επιλέξει αντ' αυτής 1 Σεμινάριο και 1 Διάλεξη Η' εξαμήνου.

Κωδικοί Erasmus

E-ΙΣΘΕΤΑ 001-499 «Ειδικά θέματα ιστορίας της τέχνης και της αρχιτεκτονικής»

E-ΦΙΤΑΕ 500-999 «Ειδικά θέματα φιλοσοφίας της τέχνης και ανθρωπιστικών επιστημών».